

Biraz Hint Biraz İsviçreli Biraz Fransız Bir Osmanlı Hanım Sultanı Ata

– Sami Biber · 27 Şubat 2019

BİRAZ HİNT, BİRAZ İSVİÇRELİ, BİRAZ FRANSIZ BİR OSMANLI HANIM SULTANI - ATATÜRK, MİLLİ MÜCADELE VE CUMHURİYET - 5. BÖLÜM -

Amerikan Tobacco Company...

Bugün de dünyanın en büyük uluslararası tütün şirkettir. Yani işi normalde dünyanın neresinde tütün varsa toplamak, işlemek ve ve yine dünya ülkelerine satmaktı. Ama 1919 Yılıının ocak ayında İngiltere'ye çok çok farklı bir rapor gönderdi Türkiye'den. O raporda özetle Karadeniz Bölgesinde ve Anadolu'nun doğusunda Türk köylülerinin hızla silahlandırıldığı belirtiliyordu.

Bu rapordan sonra İngilizler 9 Mart 1919 da Samsun ve Merzifon'a asker çıkardılar.

İngilizlerin Samsun ve Merzifon'a asker çıkarmaları halk arasında büyük bir tepkiye neden oldu. Buna paralel olarak Samsun'da görevli makineli tüfek birliğinin başında bulunan teğmen Hamdi 17-18 Mart 1919 da dağa çıktı.

İşte bu hareket İngilizler için Mondros Ateşkes Antlaşmasının ihlali demektir. Derhal Osmanlı Harbiye Nazırlığına bir nota gönderdiler. Bu notada şunlar yazıyordu:

- 1- Erzurum, Erzincan, Bayburt ve Sivas yörelerindeki ordunun terhis ve silahlarının toplanması işi çok yavaş gitmektedir.
- 2- Bu yörelerde, Kars'ta olduğu gibi baştan başa şuralar kurulmuştur.
- 3- Bu şuralar, ordunun denetimi altında asker toplamaktadır. Bu gelişmeler o bölgede yaşayan halkı(Rum ve Ermeniler kast ediliyor) rahatsız etmektedir.
- 4- Bu gelişmeler, Ermenistan hakkında verilecek karara karşı koymak için İttihatçı-Jön Türklerce örgütlenmektedir.

Ve Amiral Galthotp'tan bir not eklenmişti bu notaya:"Gereken her türlü önlem derhal alınsın. İlgililere emir ve talimat verilsin. Aksi takdirde iş ciddiyet kazanacaktır. "

Sadrazam Damat Ferit Paşa'ya bu nota gönderilirken direkt padişah Vahdettin'e de yüksek yetkilere sahip askeri bir kurulun, başlarında yetenekli bir generalle derhal görev yerine giderek, o bölgedeki 9. Orduyu disiplin altına alması yönünde tavsiye görünümlü bir emir yollanmıştı.

Sultan Vahdettin buğulanmış gözlüğünü ipek bir bez parçasıyla sildikten sonra Baş Nazırı Damat Ferit'in uzattığı yazıyı tekrar tekrar okudu. Sonra başını kaldırdı. Hem öfkeli hem de canından bezmiş bir halde konuştu.

-Bunlar resmen bize emir veriyorlar.

İri cüsseli ama beyni cüssesi oranında gelişmemiş olan Damat Ferit Paşa cevap verdi:

-Hünkarım ! İşin aslına bakarsanız bize iyilik yapıyorlar. " Oralarda karışıklıklar var. Bu karışıklıkları önleyin. Aksi takdirde bu bölgeleri de işgal ederiz." Diyorlar. Yani kan dökülmesini istemiyorlar. Oralardaki karışıklıkları eğer biz önlersek boşu boşuna vatandaşımızın kanı dökülmemiş, ülke toprağı işgal edilmemiş olacak.

Sultan Vahdettin içinden " Hamit ağabeyim ne kadar da haklıymış. Bu sersemi baş nazır yapmak en büyük hataymış " Diye geçirip rahmetli ağabeyisinin ölmeden önce " Aman birader ! Sakın ha! Sakın Ferit'e devlet görevi vermeyesin" Uyarısını hatırladı ama iş işten geçmişti. Hem bu ortamda hiç bir Allah'ın kulu baş nazırlık görevini almak istemiyordu bu salaktan başka.

-Paşa ! Sen olayı hiç anlamamışsın sanırım. Heriflerin canı kıymetli. Kendi askerlerini sevk ederlerse ve bir tek İngiliz askeri ölürse zaten "Yeter artık bu savaş!" Diye ayaklanmış olan İngiliz kamuoyu bunları parçalar. Kısaca Türk'ü Türk'e kırdırarak meseleyi halletmeye, eğer olmazsa o zaman kendi askeriyle bölgeyi ele geçirmeye çalışacaklar.

Damat Ferit saf saf sordu:

- Bu durumda ne yapacağız?

Padişah Vahdettin neredeyse ağzını bozup " Ulan bana mı soruyorsun gavat? Sen devletin baş nazırı değil misin? Ne yapılacaksa bunu düşünmek, gereken tedbirleri hazırlamak ve sonrasında benim sadece onayına sunmak değil mi senin görevin?" Diye bağıracaktı ama Damat Ferit salağı akledip de " İyi de Hünkarım ! Meclis-i Mebusanı kapattın. Hangi merci ile alacağız o kararı?" Diye sorarsa ne cevap verecekti?

-Yapılacak tek şey var paşa. Aynen adamların dediğı gibi Başlarında tecrübeli ve devletine son derece bağlı bir paşa olmak üzere Samsun'a bir heyet gönderip meseleyi çözüme ulaştıracağız.

Damat Ferit yine aval aval sordu?

-Kimi, ya da kimleri göndereceğiz hünkarım !

Padişah Vahdettin biraz düşündü.

-Kimleri göndereceğimiz kolay. Asıl sorun göndereceğimiz heyetin başında kim olacak? Yani heriflerin işaret ettiği o general kim olacak? Daha da açık konuşmak gerekirse çok çok geniş yetkilerle donatacağımız 9. Ordu Müfettişimiz kim olmalı?

-Siz kimi düşünüyorsunuz Hünkarım ?

Padişah Vahdettin artık dayanamadı

-Bir şeyi de sen düşün be adam !

- Hünkarım ! Ben derim ki öncelikle oldukça geniş yetkilerle donatacağımız generali tespit edelim. Daha sonra o general her kimle rahat çalışacaksa arkadaşlarını kendi seçsin

Padişah şaşırıldı. Bu aslında oldukça mantıklı bir çözümdü.

-Bravo Paşa. Bak ilk kez mantıklı bir şey çıktı kafandan. Öyle yapalım. Lakin öncelikle 9. Ordu Müfettişi yapacağımız kişi kim olmalı? Kime güvenebiliriz? Öyle ya bu adama Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesinde tüm askeri ve sivil makamlara emir verebilme yetkisi vereceğiz.

Damat Ferit gayrı ihtiyari bağırdı.

-Neee? Bütün askeri ve sivil makamlara emir verebilme yetkisi mi? Ama bu neredeyse saltanatı o adama devretmek demek değil mi?

Sultan Vahdettin top namluları Yıldız Sarayına çevrilmiş olarak Boğazda demirli bulunan düşman gemilerini göstererek esefle başını salladı. (Evet...8 Şubat 1919 da İstanbul'a beyaz bir atın üzerinde adeta Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'a girdiği gibi giren Fransız general Louis Franchet d'Espèrey, Dolmabahçe Sarayında oturmak istediğini belirterek Padişah Vahdettin'i o uğursuz saraya yani Yıldız Sarayına göndermişti.)

-Saltanatı bu köpeklere devretmişiz zaten. Şimdi de bir paşamıza devretsek ne olur ki?

Damat Ferit merakla sordu:

-Peki kim? Kimi düşünöyorsunuz? Aklınızda bir isim var mı?

Padişah üzüntüyle başını salladı. Şehzadeligi zamanında devlet ve memleket işlerinden o denli uzak bir hayat yaşamıştı ki şimdi aklına bir tane bile paşa gelmiyordu. Bir müddet düşüdü: " Güvenilir bir paşa ! Güvenilir bir paşa ! " Birden gözleri parladı.

-Mustafa Kemal...Yaverim Mustafa Kemal.

Zaten tanıdığı, bildiği, güvenebileceği başka bir paşa da yoktu. Neredeyse onca paşa içinde sadece Enver ve Mustafa Kemal'i tanıyordu. Enver yurt dışına kaçtığına göre ona bir görev verilemezdi. Kaldı ki yurt dışına kaçmamış olsa bile Başkomutan vekilini böyle bir göreve tayin etmek olmazdı (Padişahlar ordunun baş komutanı sıfatını taşıdıkları için bir paşa ancak " Başkomutan Vekili " Unvanını taşıyabilirdi.)

Damat Ferit hayretler içindeydi.

-Mustafa Kemal nereden aklınıza geldi hünkarım?

Padişah Vahdettin 1917 yılının 15 Aralık günü ile 1918 Yılının 4 Ocak günleri arasındaki günlere gitti bir an.

1917 Yılının Eylül aylarında Mustafa Kemal, Yıldırım Orduları Grup komutanı olan Alman general Falkenheim ile görüş ayrılığına düşmüştü. Osmanlı ordusu için en tehlikeli savaşların yapılacağı bir cephenin komutanlığının sürekli yanlış kararlar veren bir Alman generale bırakılmasını uygun görmüyor, bu durumu sürekli raporlar yazarak genel kurmaya bildiriyordu. Lakin Enver Paşa ısrarla Falkenheim'den yana tavır sergiliyordu. Bunun üzerine görevden affını isteyerek İstanbul'a gelmişti.

Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal'in görevini bırakarak İstanbul'a gelmesi çok büyük söylentilere sebep oluyordu. Bu söylentilerin önüne geçmek için bir şeyler yapılmalıydı.

İşte tam bu sıralarda Alman İmparatoru II. Wilhelm, Padişah Mehmet Reşat'ı Almanya'ya davet etmişti. Osmanlı ülkesine üç kez gelmiş olan II. Wilhelm, daha önce de Sultan II. Abdülhamit'i davet etmişti ama II. Abdülhamit türlü bahanelerle bu davete icabet etmemişti. Bu sefer daveti reddetmek olmazdı ama padişah 73 yaşında ve oldukça hasta idi. Bu durumda padişaha vekaleten veliaht Vahdettin'i göndermekten başka çare yoktu. Peki Veliaht Vahdettin'e kim eşlik edecekti? İşte o noktada Enver Paşanın aklına Mustafa Kemal geldi. Hem onu İstanbul'dan uzaklaştırmak hem de Mustafa Kemal'in İstanbul'a geliş sebebini bu seyahatte veliahta refakat olarak izah etmek amacıyla Mustafa Kemal'e veliaht Vahdettin'in yaverliği ve Osmanlı devletinin

askeri temsilciliği görevi verilmişti.

-Evet Paşa ! Mustafa Kemal... Eski yaverim...Anafartalar kahramanı...Aklıma başka bir isim gelmiyor.

- Ama hünkarım ! Biliyorsunuz ki Mustafa Kemal Cumhuriyetçidir

Padişah Vahdettin hafifçe tebessüm etti.

-Sen ve bir avuç başka paşa dışında cumhuriyetçi olmayan mı var? Artık şehzadelerimiz bile cumhuriyetçi. Bunun farkında değil misiniz? Adam en azından İttihatçı değil. O hainlerle tüm bağlarını kopartmış diye biliyorum. Neyse...Mustafa Kemal yine İstanbul'da. Bir araştırın bakalım. Neler yapıyor, kimlerle irtibat içinde? Neler yapmak istiyor? Güzelce öğrenin de ona göre hareket edelim.

Damat Ferit Paşa huzurdan çıktıktan sonra Kendi kendine söylendi Sultan Vahdettin:

"Vaktiyle biz onun teklifini kabul etmedik. Bakalım bu sefer o bizim teklifimize ne diyecek? "

Devam edecek.

RESİMLER

1- Sultan Vahdettin ve Mustafa Kemal Paşa Almanya'da...Bu Resim Mustafa Kemal ile Sultan Vahdettin'in aynı karede olduğu tek resimdir. Ok ile işaretli olan Mustafa Kemal, onun önündeki ise Sultan Vahdettindir.

2- Sultan Vahdettin'in gençlik yılları

3- Damat Ferit Paşa

4- Damat Ferit Paşanın yaşlılık yılları.